

Nyolcvan év

Egyházunk Alkotmány utcai könyvesboltjában nem olyan régen egy vevő csodálkozva kérdezte tőlem, „itt az üzletben négy olajfestményt látok, fantasztikus képek, mindegyiken Szinte aláírás van, a díszlettervező Szinte Gábor és a képek alkotója ugyan az?” Megkérdeztem, hogy mennyi ideje van arra, hogy elmagyarázzam kicsoda igazából Szinte Gábor. Válasza az volt, most már elég kevés, mert időre kell mennie valahová. Ezért rövidre fogtam mondanivalómat, igen így van, díszlettervező, festőművész, grafikus, üveg-fa tervezőművész, egyetemi tanár, művészettörténész, tudományos ismeretterjesztő, író, hivatásos utazó, meg ember – magyar ember – magányos magyar ember.

A beszélgetés után gondoltam végig, hogy milyen sokan nem tudják, hogy a különböző műveken, olvasható Szinte név ugyanazt az embert, művészt jelenti. Ezért jött a gondolat, hogy évszámokba szedve bemutassam Szinte Gábort, most csak tömören, de a következő számban a vele folytatott beszélgetések alapján bővebben.

1928. augusztus 18. Csíkmenasági édesanyja, Erdélyi Vilma otthon szülte meg a Budapest, XIII. ker. Váci út 106.sz. alatti házban.

Pethő István keresztelte a Koháry utcai unitárius templomban. Édesapja, Sepsikőrőspatakról származó Szinte Ferenc postai altiszt. Ilona nővére ekkor 15 éves.

1929. Szülei Rákoshegyen telket vettek.

1931. május Beköltöztek az új házba. Anyja 100 baromfit nevelt, és csodálatos kertet varázsol a ház köré.

1934–1938. A gróf Csáky utcai iskolában tanult Bócsay tanító úrnál.

1936. Nővére Amerikába utazott.

1938 nyara Utoljára látogatott haza testvére, Ilona.

1938. szeptember Megkezdte tanulmányait a Bp. X. ker. Szt. László Gimnáziumban. Jeles tanulóként Klebesberg ösztöndíjas. Szeretettel emlékszik vallásánáira, Pethő Istvánra és Szent-Iványi Sándorra.

1944. október 2. Lezuhant egy repülőgép az utcájukban, Gábor életét a német pilóta megmenti.

1944. december 28. A szovjetek bejöttek, megkezdődött Budapest ostroma.

1946. március Előadások a rádióban, 3 pályázata nyert, saját maga olvasta fel.

Önarckép, 2008.

1946. június Érettségizik. Végig kitűnő tanuló volt.

1946. szeptember A maximális 5 szavazattal bekerült a Képzőművészeti Főiskolára, Bernáth Aurél osztályába.

1948. Megismerkedett Mialkovszky Erzsébettel, akit származása miatt kitétek a Főiskoláról, először a Nemzeti Színház, majd a Madách Színház jelmeztervezője lett.

1951. Erzsébettel összeházasodnak. 1970-ben elválnak.

1951. Megkapta diplomáját a Főiskolán.

1952. Felesége szüleit kitelepítették Miskolcra Hortobágy Borsópusztára. Apósa 1954-ben meghalt, anyósa velük élt 1970-ig.

1952–1955. Művészeti Gimnáziumban tanított Budapesten.

1954. A sárospataki művésztelepen megfestette a „Sárospataki utca” c. képét.

1955. Ezzel a képpel VIT-pályázaton 1. díjat nyert. Varsóba utazott a VIT-re.

1955. december 30. Megszületett János fia.

1956. Első öt között Derkovits ösztöndíjas, ami havi 3000 Ft. Kérte, hogy Olaszországba utazhasson. A Művelődési Minisztériumban

Berdáné közölte: „oda megy, ahová mi küldjük, és akkor, amikor mi mondjuk.”

1956. október 15. Meghalt az édesapja.

1956. december 6. Ausztrián keresztül ment Olaszországba, Bécs–Genova–Voltri. Három hét alatt megtanult olaszul, a gimnáziumi kiváló latin oktatás eredményeként.

1957. január Firenze, Via Gustavo Modena 13. Accademia delle Belle Arti freskóosztályában végezte tanulmányait.

1957. május-október Az Ischia szigeti Forioban festett.

1958. Kiállítása volt a Pal. Stozziban, amit Gronchi az Olasz Köztársaság elnöke nyitott meg. Ennek a kiállításnak a sikere kitérte előtte a nyugati világban a művészi érvényesülés lehetőségét, és letelepedést ajánlottak neki Olaszországba, Franciaországba, Egyiptomba, Amerikába. A nyugati művész karrier, hontalan útlevel, menedékjog vagy hazatérés? Az utóbbit választotta!

1959. A magyar határon meztelenre vetkőztették a „határőrök”, és eltépték a Firenzei Akadémián kapott diplomáját. Hazaérkezett. Itthon nem kapott megbízást „disszidens” festőművészként, így kezdődött díszlettervezői munkássága.

1959. október 1. A Damjanich utca 52-be költöztek

1961. február 18. megszületett Juci lánya.

Díszlettervezőként a Madách Színház, Kaukázusi krétakör díszlete az első nagy siker. 1999-ig 117 színmű és 3 film díszletét alkotja meg, az Országos Széchényi Könyvtárban 65 terve van letétbe helyezve.

1964. A kecskeméti Park étterembe faintarzia készítése, ez az első Magyarországon, falon alkalmazott faintarzia. Ez után még 15 faintarziát készít.

1965. Márton Áronnal találkozott Gyulafehérvárott, majd Dél-Franciaországba utazott.

1968. Párizsban utoljára találkozott nővérével, Ilussal.

1969. Róma–Bari, megismerte Lucarelli Giacomot, 36 évig barátok.

1970. Jánossal Olaszországba utazott.

1971. szeptember 1. A Színház- és Film-művészeti Főiskolán „Stílus és szcenika” tárgyat tanított a színházi rendező hallgatóknak, később gyártásvezetőknek és színészeknek is, egészen 2001-ig.

1972. Méhes Emőke a felesége. Bp. II. Tárogató u. 38. Académie des Beaux Arts.

1973. szeptember 8. János fia Párizsba ment, ahol jó festő lett és tanársegéd.

1977–1978. Elkészíti a Gyöngyösi Művelődési Központ színes üvegablakát 5,8x9 méter nagyságban.

1978. szeptember 1. Tanszékvezető lett a Képzőművészeti Főiskolán, 1991-ig. Megszervezte a díszlet-jelmeztervező tanszékét.

1979. Lánya New-Yorkba ment.

1980. Szíj Rezső könyve megjelenik, Szinte Gáborról.

1980. május Emővel 12.-ik olaszországi útjuk

Bartók Béla Székelyföldön, 2006.

1980. július-augusztus Erdély, Moldva, utazások.

1981. Jánossal Németországba utazott.

1985. november 25. 11 órakor meghalt az édesanyja.

1985. december 3. Temetés, kopjafát állított, maga faragta cserefából.

1988. szeptember 29. Olaszországban volt, mikor meghalt Mialkovszky Erzsébet, autóbalesetben.

1988. október 26. Dávid Ferenc képét a Magyarországi Unitárius Egyháznak ajándékozta

1993. április 22. Méhes Attila 56-os mártír forradalmár – Emőke testvére – emléktáblájának felavatása kivégzése színhelyén, a Hűvösvölgyi úti volt Bolyai Akadémia kapuján. 2008-ban leszerelték, mert eladják az Akadémia épületét, az emléktáblát egyelőre a Hadtörténeti Múzeum őrzi.

1996. május 1. Nyugdíjba ment, 36 év 102 nap szolgálat.

1996. november 30. Felújították a Sóska utca 69-et Rákoshegyen.

1997. július Kiköltöznek a felújított szülői házba.

1998–2000. A Művészeti Társaságok Független Fórumának elnöke. Magyar Művészeti Fórum címmel folyóiratot indítottak (1998–1999). Hét szám jelent meg.

2000. szeptember Utolsó utazás Emővel Olaszországba, ez a 35. közös utazásuk.

2001. június 6. Meghalt Emő.

2001. július 23. Befejezte a „Velence és Firenze Titkai” c. első könyvének magnószalagra mondását.

2001. november 24. Madách Színházban könyvbemutató, a könyv saját kiadásban jelenik meg. Az NKA el se olvasta.

2002. július Lánya, Júlia és két unokája meglátogatja Amerikából, Velencébe viszi őket.

2003. szeptember 12. Felkérlek a franciaországi Saint-Simoni templom falképeinek megfestésére, ami 150 m².

2003. október 30. Róma, Nápoly, Apulia titkai című könyvének megjelenése

2004. augusztus 8. II. Szilveszter életéről készült falképek bemutatója a Rezső téri templomban.

2004. december 11. Mezei Károly: Erdélyen át Firenzéig, Szinte Gábor című könyvének bemutatója a Heltai Gáspár Unitárius Könyvesboltban.

2005. április Falképek elvitele és felszerelése, valamint befejezése a helyszínen.

2005. június 25. II. Szilveszter pápáról és magyar koronáról szóló freskósorozat felavatása a franciaországi templomban, amiről film és képeskönyv készült. Azóta búcsújáráhely lett.

2005. december 16. Megjelent a „Szabad szemmel” c. önéletrajzi könyv, felolvasó est az Unitárius könyvesboltban

2006. március 26. Bartók Béláról készült festményét a Hőgyes Endre utcai Bartók Béla Unitárius Egyházközségnek ajándékozta felavatási ünnepség keretében.

2007. május 27. Pünkösdvasárnap, Bp. VIII. ker. Rezső téri Magyarok Nagyasszonya templomban felszentelik Szt. István, Szt. Imre, Boldog Gizella képét. Csíksomlyói Szűz Mária, Zarándokhegyek c. képeket is ekkor festette.

2008. június 7. A XVII. kerület díszpolgárrá avatta. Soha semmilyen állami kitüntetést nem kapott.

2008. szeptember 13. 10 év után újra Finrenzei utazás.

Méhes Attila és Emő sírját a Farkasréti felső temetőben nemzeti kegyeleti emlékhellyé nyilvánították.

2008. október 20. A Kairosz Kiadó megjelentette Magyarok lenni sorozatban „...tett és semmi más” c. kötetét. Mezei Károly kérdéseire Szinte Gábor válaszol.

2008. A 74. önálló kiállítása volt.

A 80 éves Szinte Gábort az Isten éltesse még hosszú évekig mindannyiunk örömére.

Gergely Felicián

UNITÁRIUS NAGYJAINK

Otthonom az Egyház

*„Itt az időd, most bámulj és csodálkozz!
Semmise dőlt el és nem végleges.
Ésszel-szívvvel törj messzebb a csodához,
Égen-földön ős-titkot fejtegyess!”*

(Jékely Zoltán: Csillagnézés)

Túrmezei Erzsébet versét morzsolgatva született meg ennek a megemlékezésnek címe, egy kis változtatással: „Otthonom a templom, / Ajtaján belépve mindig hazaérek. / Ismerősen csendül fülembé az ének. / Mintha minden hangja simogatás lenne! / Égi Atyám keze simogat meg benne.”

Valahányszor elbeszélgettem **Kispálné Romvári Etelka** füzesgyarmati születésű, gyulai lakos, unitárius szórványgondnok-asszonnyal, mindig ezek a gondolatok jártak eszembe. Amíg egészsége engedte, szinte minden vasárnap hazajött istentiszteletre, szeretett templomába. Volt alkalom, amikor kedvenc éneke hangzott el a szertartáson, amelyik teljes mértékben kifejezte lelkiállapotát: „Megpiheni, megnyugodni, Hozzád jöttünk, Istenünk, / Mert a harcban újabb erőt csak Tenálad lelhetünk” (16. számú ének).

– Mennyi idő is telt el életéből?

– 1933. december 15-én születtem. Anyai nagyszüleim a füzesgyarmati unitárius gyülekezet megalapítói között szorgoskodtak 1902-ben, vezető pozícióban is. Az elemi iskolát a felekezeti iskolánkban végeztem. Kincses Lászlóné tiszteletes asszony, az áldott emlékü Irénke néni nevelt, tanított írni-olvasni, Isten-, Ember- és Hazaszeregetre. Boldog voltam, amikor két évvel ezelőtt emléktáblát sikerült avatni a templomban ennek a nagyszerű pedagógusnak szép ünnep keretében.

– Tudom, hogy korán elkerült szülőfalujából, de kötődése lankadatlan. Ez csak azokkal van így (tudjuk magunkról, hiszen Erdélyt, a szépséges Székelyföldet kellett elhagynunk mi is a Ceausescu-diktatúra elől menekülve 20 évvel ezelőtt, de azóta is visszavágyunk, visszajárunk, álmainkban az ottani táj, emberek, templomok, házak, hegyek, folyók élnek, jönnek vissza állandóan.), akiknek gyermek- és ifjú kora meghatározó volt. Oly sok emberről tudunk, akik évtizedekkel ezelőtt elmentek, és azóta sem jártak ezen a tájon. A lélek kialudt régen bennük, ahogy Zilahy Lajos fogalmazta egykoron.

– Nekem szép gyermekkorom volt. Édesapám kemény, következetes életformája engem is ra-